

Autorska Szkoła Samorozwoju

ZAGADNIENIA MATURALNE Matura 2006

Historia Starożytna

- a) Najstarsze cywilizacje świata. Mezopotamia, Egipt, Indie, Chiny – organizacja oraz mechanizmy ich powstawania
- b) Przyczyny i skutki kolonizacji greckiej
- c) Ustrój greckiego polis na przykładzie Sparty i Aten
- d) Kultura, nauka, sztuka i religia Starożytnej Grecji
- e) Wojny grecko-perskie
- f) Podboje Aleksandra Wielkiego – hellenizm
- g) Powstanie i ekspansja terytorialna Starożytnego Rzymu
- h) Ustrój republiki rzymskiej
- i) Przemiany w społeczeństwie rzymskim okresu republiki – próby reform
- j) Kryzys i upadek republiki rzymskiej
- k) Powstanie i organizacja Cesarstwa Rzymskiego
- l) Kultura Starożytnego Rzymu – architektura, literatura, sztuka
- m) Religie Starożytnego Rzymu. Geneza chrześcijaństwa i jego rola w dziejach Cesarstwa Rzymskiego
- n) Kryzys i upadek Cesarstwa Rzymskiego na Zachodzie

Średniowiecze i historia do 1991 r.

1. Kształtowanie się trzech nowych stref kulturowych na gruzach Imperium Rzymskiego (Frankowie, Bizancjum, Arabowie)
2. Struktura i organizacja państwa i społeczeństwa feudalnego na przykładzie Monarchii Karolińskiej
3. Święte Cesarstwo Rzymskie Narodu Niemieckiego powstanie i jego rola w średniowiecznej Europie
4. Kultura Średniowiecza, architektura, filozofia, rola Kościoła
5. Najazdy Normanów i ich wpływ na losy Europy
6. Pierwsze państwa słowiańskie. Państwo Samona, Państwo Wielkomorawskie. Rozmieszczenie plemion słowiańskich, religia.
7. Sąsiedzi plemion polskich w X wieku . Czechy, Węgry, Ruś
8. Powstanie państwa polskiego. Rola chrztu w procesie kształtowania się państwowości Polski. Polityka wewnętrzna i zagraniczna Mieszka I. Najstarsze zapiski o państwie polskim (kroniki)
9. Polityczne znaczenie zjazdu gnieźnieńskiego dla dziejów Polski wczesnopiastowskiej
10. Polityka zagraniczna Bolesława Chrobrego. Wojna z Niemcami. Wyprawa kijowska
11. Znaczenie koronacji Bolesława Chrobrego dla dziejów Polski
12. Kryzys państwa polskiego za Mieszka II. Spór o tron, najazdy sąsiadów, reakcja pogańska
13. Odbudowa państwa polskiego przez Kazimierza Odnowiciela
14. Spór cesarstwa z papieżem o inwestyturę
15. Polityka wewnętrzna i zagraniczna Bolesława Śmiałego
16. Geneza, przebieg i skutki wypraw krzyżowych
17. Podział państwa polskiego za Władysława Hermana i jego skutki. Wojna Bolesława Krzywoustego ze Zbigniewem
18. Wojna polsko-niemiecka za Bolesława Krzywoustego. Przyłączenie Pomorza

19. Statut Bolesława Krzywoustego, główne postanowienia.
20. Upadek statutu Bolesława Krzywoustego. Zjazd w Łęczycy. Rozbicie dzielnicowe.
21. Rola Śląska w dziejach Polski okresu rozbicia dzielnicowego. Monarchia Henryków Śląskich
22. Najazdy Mongołów i ich skutki dla dziejów Polski i Europy Środkowo-Wschodniej
23. Próby odbudowy Królestwa Polskiego przez Przemysła II
24. Przemysłidzi na tronie polskim. Rządy Wacława Czeskiego
25. Walka Władysława Łokietka o tron
26. Straty terytorialne Polski w okresie rozbicia dzielnicowego. Konflikty z Luksemburgami, Brandenburgią i Zakonem Krzyżackim
27. Odbudowa państwa polskiego przez Władysława Łokietka
28. Problem krzyżacki za Władysława Łokietka
29. Polityka wewnętrzna Kazimierza Wielkiego
30. Polityka zagraniczna Kazimierza Wielkiego
31. Monarchia stanowa w Anglii i Francji.
32. Monarchia stanowa w Polsce. Kształtowanie się stanów za Kazimierza Wielkiego.
33. Unia polsko-węgierska. Geneza i realizacja. Panowanie Ludwika Andegaweńskiego. Przywilej koszycki.
34. Unie personalne polsko-litewskie /krewska, wileńsko-radomska, horodelska/. Przyczyny ich zawiązywania.
35. Problem krzyżacki za panowania Jagiellonów /1386-1466/
36. Rozwój przywilejów szlacheckich za panowania Władysława Jagiełły i Kazimierza Jagiellończyka /przywileje jedlnieńsko-krakowskie, statut warecki, przywileje cerekwicko-nieszawskie/
37. Powstanie sejmu walnego w Polsce i jego organizacja.
38. Narodziny ruchu egzekucyjnego w Polsce. Program. Realizacja. Walka średniej szlachty z magnaterią o prymat w Rzeczypospolitej.
39. Polityka dynastyczna Jagiellonów.
40. Polityka ostatnich Jagiellonów wobec państw zakonnych. /hołd pruski, inkorporacja Inflant/
41. Unia lubelska. Przyczyny zawiązania, jej główne postanowienia. Historyczne konsekwencje zawarcia unii.
42. Wielkie odkrycia geograficzne. Przyczyny wypraw /społeczne i ekonomiczne/. Główne odkrycia. Skutki wielkich odkryć geograficznych dla Europy /dualizm w rozwoju ekonomicznym, znaczenie dla nauki i filozofii/
43. Reformacja w Europie. Przyczyny reformacji. Główni ideolodzy: Marcin Luter, Tomasz Münzer, Jan Kalwin, Henryk VIII.
44. Kontrreformacja. Główne założenia, metody działania.
45. Nowe prądy filozoficzne w Europie. Humanizm. Odrodzenie. Ich wpływ na życie, naukę, sztukę.
46. Czołowe postacie europejskiego renesansu. Leonardo da Vinci, Michał Anioł, Rafael, Petrarca, Gallileusz, Kopernik, Frycz-Modrzewski., Machiavelli.
47. Reformacja i kontrreformacja w Polsce. Rozprzestrzenianie się wyznań reformowanych wśród stanów. Wpływ na życie codzienne i losy Rzeczypospolitej szlacheckiej
48. Pierwsza wolna elekcja. Główne postanowienia. Artykuły henrykowskie. Konfederacja warszawska.
49. Reformy skarbowo-wojskowe za Stefana Batorego. Wojny z Moskwą.
50. Inflanty jako zarzewie konfliktów polsko-szwedzko-rosyjskich w XVI-XVIII wieku.
51. Absolutyzm we Francji. Istota państwa absolutystycznego. Działalność Armanda de Richelieu. Merkantyizm.

52. Wojny religijne w Europie w XVI i XVII wieku. Wojna trzydziestoletnia i jej wpływ na losy XVII-wiecznej Europy.
53. Rewolucja Burżuazyjna w Anglii. Nowa wizja ustroju państwowego. Działalność Cromwella.
54. Zygmunt III Waza na tronie polskim. Konsekwencje historyczne panowania Wazów w Polsce. Rokosz Zebrzydowskiego.
55. Problemy ukraińskie Rzeczypospolitej. Unia Brzeska. Bunt kozacki. Wojna z Turcją 1620-21.
56. Wojny polsko-szwedzkie w I poł. XVII wieku. Kircholm. Wojna o ujście Wisły.
56. Wojny polsko-rosyjskie w I poł. XVII wieku. Dymitriady.
57. Powstanie Chmielnickiego, przebieg i jego historyczne konsekwencje dla Polski. Wojna z Rosją 1654.
58. Potop szwedzki. Analiza niedowładu ustroju Rzeczypospolitej. Liberum veto. Oligarchia magnacka. Rokosze.
59. Straty terytorialne Polski w XVII wieku. Sprawa Prus Elektorskich.
60. Próby reform politycznych za Jana Kazimierza. Rokosz Lubomirskiego.
61. Panowanie Michała Korybuta Wiśniowieckiego. Wojna z Turcją. Traktat Buczacki. Bitwa pod Chocimiem.
62. Próby reform za Jana III Sobieskiego. Między Francją a Austrią - polska polityka zagraniczna. Odsiecz Wiedeńska.
63. Geneza unii polsko-saskiej. Zasady unii. Konsekwencje historyczne.
64. Powstanie królestwa Prus i jego historyczne następstwa dla Europy. Reformy oświeceniowe.
65. Reformy oświeceniowe w Rosji i Austrii.
66. Wojna północna i jej skutki polityczne dla Polski i Europy.
67. Rozwój ingerencji państw ościennych w wewnętrzne sprawy Polski za panowania Sasów. Sejm niemy.
68. Wojny prusko-austriackie o Śląsk w XVIII wieku.
69. Rewolucja przemysłowa w Anglii w końcu XVIII wieku. Wynalezienie maszyny parowej - skutki dla rozwoju przemysłu i społeczeństw.
70. Anglia i jej kolonie w końcu XVIII wieku. Zasięg terytorialny. Wojna o niepodległość USA. Udział Polaków.
71. Elekcja 1764 roku. Wybór St. A. Poniatowskiego na króla Polski. Reformy sejmu konwokacyjnego.
72. Reformy oświeceniowe za panowania S. A. Poniatowskiego.
73. Pierwszy rozbiór Polski.
74. Sejm Wielki i jego reformy. Konstytucja 3 maja.
75. Wybuch Rewolucji Francuskiej. Przyczyny. Programy polityczne. Główne etapy. Znaczenie rewolucji dla historii ludzkości.
76. Wojna w obronie konstytucji 3 maja. Targowica. II rozbiór Polski.
77. Insurekcja kościuszkowska. III rozbiór Polski.
78. Analiza przyczyn upadku Rzeczypospolitej Szlacheckiej. Spór o Stanisława Augusta Poniatowskiego.
79. Wojny rewolucyjnej Francji. Napoleon Bonaparte.
80. Wojny napoleońskie. Nowa wizja Europy. Bonapartyzm.
81. Udział Polaków w wojnach napoleońskich.
82. Społeczeństwo polskie początku XIX wieku. Orientacje polityczne. Plany odzyskania niepodległości. Orientacja prorosyjska i profrancuska. Działalność Henryka Dąbrowskiego, Józefa Poniatowskiego, Adama Czartoryskiego.
83. Powstanie Księstwa Warszawskiego. Konstytucja. Wojna z Austrią.

84. Upadek Napoleona i jego konsekwencje dla Europy i Polski.
85. Kongres Wiedeński i jego główne postanowienia. Nowa mapa Europy. Święte Przymierze. Legitymizm.
86. 100 dni Napoleona.
87. Królestwo Polskie 1815-1830. Organizacja państwa. Konstytucja. Gospodarka. Działalność spiskowa.
88. Nowe ruchy polityczne w Europie. Liberalizm. Karbonaryzm.
89. Rewolucja lipcowa we Francji. Powstanie w Belgii 1830.
90. Powstanie listopadowe. Wydarzenia nocy listopadowej. Dyktatura. Upadek powstania. Represje.
91. Wielka Emigracja. Główne ugrupowania polityczne i ich programy. Wybitni przedstawiciele.
92. Galicja i Wielkie Księstwo Poznańskie w latach 1815-1848.
93. Główne konflikty polityczno militarne w Europie w połowie XIX wieku. Wojna krymska.
94. Wiosna Ludów w Europie. Podłoże społeczne, polityczne i narodowościowe. Podobieństwa i różnice. Udział Polaków.
95. Wojna secesyjna w U.S.A. Znaczenie wojny w dziejach USA.
96. Królestwo Polskie w przededniu powstania styczniowego. Biali, Czerwoni, polityka hr. Aleksandra Wielopolskiego.
97. Powstanie Styczniowe. Wybuch, przebieg, sprawa chłopska podczas powstania, upadek, represje.
98. Zjednoczenie Niemiec przez Prusy. Polityka Bismarcka, wojny z Austrią i Francją. Kulturkampf.
99. Walka Polaków z germanizacją w II połowie XIX i na początku XX wieku. Kulturkampf na ziemiach polskich, rugi, strajki szkolne. Formy walki.
100. Polityka Rosji wobec Polaków w latach 1864-1914.
101. Kształtowanie się nowoczesnych partii politycznych na ziemiach polskich. Proletariat, PPS, PPS-D, Liga Polska, Liga Narodowa, obóz ludowy, SDKPiL. Programy polityczne. Stanowisko w sprawie niepodległości Polski.
102. Główne konflikty kolonialne w końcu XIX i na początku XX wieku. Wojna rosyjsko-japońska.
103. Rewolucja 1905 roku w Rosji.
104. "Kocioł Bałkański" - źródło napięć i konfliktów.
105. Powstanie Trójprzymierza i Trójporozumienia.
106. Przyczyny wybuchu I wojny światowej. Zamach w Sarajewie.
107. Przebieg działań wojennych 1914-1918.
108. Sprawa polska w czasie I wojny światowej. Działalność Romana Dmowskiego, Ignacego Jana Paderewskiego. Legiony Józefa Piłsudskiego. Sprawa polska w polityce mocarstw walczących. Akt 5 listopada.
109. Rewolucje 1917 roku w Rosji. Rewolucja lutowa. Przewrót Lenina. Wyjście Rosji z wojny. Pokój brzeski z Niemcami.
110. Odzyskanie niepodległości przez Polskę. Konflikty wewnętrzne (utworzenie rządu) i zewnętrzne (sprawa granic, konflikt polsko-ukraiński w Galicji)
111. Zakończenie I wojny światowej. Konferencje pokojowe. Traktaty z Niemcami, Węgrami, Turcją i Bułgarią. Liga Narodów. Nowa mapa Europy.
112. Kształtowanie się granic II Rzeczypospolitej. Plebiscyty na Górnym Śląsku, Warmii i Powiślu. Spór z Czechosłowacją o Zaolzie, Spisz i Orawę. Wojna polsko-bolszewicka. Sprawa Wilna. Traktat Ryski.
113. Demokracja parlamentarna w Polsce w latach 1919-1926. Sejm Ustawodawczy. Konstytucja marcowa. Zabójstwo Gabriela Narutowicza.

114. Sytuacja międzynarodowa 1918-1925. Republika Weimarska. Konferencja w Genewie. Sprawa uznania ZSRR. Traktat w Rapallo. Konferencja Lokareńska.
115. Faszyzm w Europie. Doktryna faszystowska. Włochy Mussoliniego. Wojna domowa w Hiszpanii.
116. ZSRR po śmierci Lenina. Rozbudowa potencjału gospodarczego i militarnego. Rządy Józefa Stalina. Terror, obozy pracy, czystki stalinowskie. Cele polityki zagranicznej ZSRR.
117. Przewrót majowy Józefa Piłsudskiego. System rządów pomajowych. Nowela sierpniowa.
118. Przemiany ustrojowe w Polsce w latach 1926-1935. Rządy sanacji. Proces brzeski. Konstytucja kwietniowa.
119. Narodowy Socjalizm w Niemczech. Rozwój partii nazistowskiej. Dojście Hitlera do władzy. Powstanie III Rzeszy i jej system gospodarczo-polityczny.
120. Narastanie napięć w Europie. Pakt Brianda-Kelloga. Anschluss Austrii. Kryzys Czesosłowacki, Konferencja monachijska. Utworzenie Protektoratu Czech i Moraw.
121. Wielki kryzys ekonomiczny i jego konsekwencje gospodarcze i polityczne dla świata.
122. Gospodarka II Rzeczypospolitej w latach 1918-1939. Kryzys monetarny. Odbudowa kraju. Port w Gdyni. C.O.P. Osiągnięcia kulturalne Polski.
123. Polska polityka zagraniczna 1935-1939. Działalność Józefa Becka. Polityka równowagi. Krach polskiej polityki zagranicznej w 1939 roku.
124. Współpraca niemiecko-radziecka 1918-1939. Pakt Ribbentrop-Mołotow.
125. Przyczyny wybuchu II wojny światowej. Kampania wrześniowa. Reakcje aliantów.
126. Polityka Niemiec i ZSRR na terenach okupowanej Polski. Generalna Gubernia. „Wybory” na kresach.
127. Powstanie rządu polskiego na emigracji i jego program polityczny.
128. Działania wojenne w Europie 1939-1941.
129. Atak Niemiec na ZSRR i Japonii na USA.
130. Współpraca polsko-radziecka 1941-1943. Układ Sikorski-Majski. Utworzenie armii w ZSRR. Napięcia w stosunkach z sowietami. Sprawa katyńska. Zerwanie stosunków dyplomatycznych.
131. Powstanie i działalność Wielkiej Trójki. Karta Atlantycka.
132. Działania wojenne w latach 1941-1943. Zwrot na wszystkich frontach wojny. Główne momenty przełomowe.
133. Powstanie, działalność Polskiego Państwa Podziemnego. SZP, ZWZ-AK, Delegatura Rządu na Kraj.
134. Polityka III Rzeszy wobec obywateli polskich. Wysiedlenia, eksterminacja, łapanki, roboty przymusowe. Zagłada Żydów i Cyganów.
135. Powstanie i działalność organizacji komunistów w Polsce 1942-1944.
136. Powstanie Związku Patriotów Polskich i utworzenie dywizji kościuszkowskiej w ZSRR.
137. Sprawa polska na konferencjach w Teheranie i Jałcie.
138. Plan „Burza” i jego realizacja. Wybuch powstania warszawskiego. Postawa aliantów.
139. Powstanie PKWN i jego manifest. Utworzenie rządu tymczasowego. Reakcja rządu Rzeczypospolitej Polskiej w Londynie.
140. Zakończenie II wojny światowej. Konferencja Poczdamska. Narastające konflikty pomiędzy aliantami.
141. Sprawa Niemiec w polityce aliantów. Proces Norymberski. Utworzenie RFN i NRD.
142. Przejęcie władzy przez komunistów w Polsce w latach 1944-47. Metody rządzenia. Referendum 1946. Opozycja legalna. Walka z podziemiem niepodległościowym. Wybory do sejmiku 1947. Walka z Kościołem.
143. Stalinizm w Polsce. Powstanie PZPR. Terror polityczny. Socrealizm. Działalność UB.
144. Ekspansja komunizmu. Utworzenie Chińskiej Republiki Ludowej. Konflikt Koreański.

145. Procesy integracyjne na Zachodzie. Powstanie NATO, Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali. Utworzenie EWG.
146. Powstanie, organizacja i główne cele działalności ONZ.
147. Utworzenie państwa Izrael. Początek konfliktów bliskowschodnich.
148. Śmierć Stalina i przemiany w bloku komunistycznym. Walka o władzę w ZSRR. XX Zjazd KPZR i tajny referat Chruszczowa.
149. Utworzenie RWPG i Układu Warszawskiego.
150. Polski październik 1956. Zajścia w Poznaniu. Puławianie i Natolińczycy. Powrót Gomułki.
151. Rewolucja i powstanie węgierskie 1956 roku.
152. Kryzys kubański. Początek amerykańskiej interwencji w Wietnamie.
153. Wojny izraelsko-arabskie.
154. Dekolonizacja po II wojnie światowej i główne problemy z nią związane.
155. Wydarzenia marca 1968 roku w Polsce.
156. „Praska wiosna” i wydarzenia roku 1968 w Czechosłowacji.
157. Wydarzenia roku 1968 na zachodzie. Zamieszki studenckie we Francji. Rewolucja hippisowska w USA.
158. Grudzień 1970 w Polsce. Upadek Gomułki.
159. Konflikty militarno polityczne na świecie w latach siedemdziesiątych. Zakończenie interwencji USA w Wietnamie, Kambodża Czerwonych Khmerów, konflikt bliskowschodni, wojna Brytyjsko-argentyńska o Falklandy. Początek interwencji ZSRR w Afganistanie.
160. KBWE w 1975 roku, akt końcowy konferencji i jego znaczenie dla życia politycznego bloku wschodniego. Powstanie opozycji w PRL. Działalność KOR i ROPCiO. Wybór Polaka na papieża i jego znaczenie.
161. Sierpień 1980 w Polsce. Strajk w Stoczni Gdańskiej. Utworzenie Solidarności.
162. Wprowadzenie stanu wojennego w Polsce. Próby ratowania systemu komunistycznego PRL w latach 1981-1988.
163. Prezydentura Ronalda Reagana w USA. Nowy kurs wobec świata komunistycznego.
164. Przemiany w ZSRR. Pierestrojka Gorbaczowa.
165. Rozmowy Okrągłego Stołu w Polsce 1989. Wybory 4 czerwca 1989. Koniec władzy komunistów w Polsce.
166. „Jesień narodów” w Europie wschodniej. Rozpad bloku komunistycznego.
167. Zjednoczenie Niemiec 1990. Stosunki polsko-niemieckie.
168. Rozpad ZSRR. Pucz Janajewa sierpień 1991.